

Ügyszám: NAIH/2016/515/ /H.
Ügyintéző:

Tárgy: termékbemutató
adatkezelése

HATÁROZAT

AKft. (.....), a továbbiakban: Kötelezett) adatkezelésével kapcsolatban indult fenti számú ügyben az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 61. § (1) c), d) és g) pontja alapján az alábbi döntéseket hozom:

1. A Kötelezett által folytatott jogellenes adatkezelést megtiltom azáltal, hogy elrendelem adatkezelési gyakorlatának alábbiak szerinti átalakítását:

- a) A szórólapon található adatkezelési tájékoztatón tüntesse fel, hogy az adatkezelés a termékértékesítés céljából szervezett rendezvény lebonyolítása érdekében, az azon való helybiztosítás céljából történik;
- b) telefonos jelentkezés esetében az adatkezelés lényeges körülményeiről automatikusan adjon tájékoztatást oly módon, hogy az érintett figyelmét felhívja a szórólapon megjelenített tájékoztatóra;
- c) az adatkezeléshez történő hozzájáruláskor mind internetes, mind telefonos regisztráció esetén is biztosítsa a direkt marketing küldeményekhez való kifejezett hozzájárulás lehetőségét;
- d) tegye egyértelművé, hogy a szállítással összefüggésben kezelendő adatokról mely honlapon található adatkezelési szabályzat ad tájékoztatást, a szállítási megállapodáson elhelyezett tájékoztatót olvasható betűmérettel jelenítse meg, és a vonatkozó szabályzatot egészítse ki a szállítással összefüggő adatkezeléssel;
- e) az adatkezelés időtartama tekintetében az Adatkezelési szabályzatot az indokolásban részletezetteknek megfelelően módosítsa;
- f) a termékértékesítési szerződésen a személyes adatok felvételekor tegyen eleget a szükségesség elvének, csak olyan adatot kezeljen, amely az adatkezelési cél megvalósulásához szükséges, ez a határozat indokolásának III.6. pontjában kifejtettek szerint a vásárló neve és címe;
- g) az indokolás III.7. pontjában kifejtetteknek megfelelően a teljesített szerződésekkel kapcsolatban és a szerződéstől elálló vásárlók esetében rögzített minden egészségügyi, és egyéb (pl. anyagi helyzetre vonatkozó) adatot töröljön, amelyre a szerződéskötés és a szállítási megállapodás során nem vett fel hozzájárulást.

Az g) pontban előírt törléseket ellenőrizhető módon, a lehetséges esetekben adatbázis szintű naplózással hajtsa végre. A Kötelezett a megtett intézkedéseiről a bírósági felülvizsgálat kezdeményezésére irányadó keresetindítási határidő lejártától számított **30 napon belül**

haladéktalanul értesítse a Hatóságot. Az értesítéshez csatolja a törlések tényét és informatikai körülményeit teljes körűen dokumentáló jegyzőkönyve(ke)t, valamint nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a nevezett adatok/adatbázisok összes példányát törölte. A Hatóság a határozat végrehajtását helyszíni szemle keretében ellenőrizheti.

A Kötelezett figyelmét felhívom arra, hogy az Infotv. 61. § (5) bekezdése értelmében a bírósági felülvizsgálat kezdeményezésére irányadó keresetindítási határidő lejártáig, illetve felülvizsgálat kezdeményezése esetén a bíróság jogerős döntéséig a vitatott adatkezeléssel érintett adatok nem törölhetők, illetve nem semmisíthetők meg.

2. A Kötelezettet kötelezem továbbá az általa végzett jogellenes adatkezelés miatt

**600 000 Ft, azaz hatszázezer forint
adatvédelmi bírság**

megfizetésére.

A bírságot a határozat jogerőre emelkedését követő **15 napon belül** a *Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság központosított bevételek beszédése célelszámolási forintszámlája (10032000-00319425-30006009)* javára kell megfizetni. Az összeg átutalásakor kérem, hivatkozzon a NAIH/2015/1779/H. BÍRS. számra.

Továbbá kötelezem eljárási költségként 68.326 ft, azaz Hatvannyolcezer-háromszázhuszonhat forint szakértői díj megfizetésére a határozat jogerőre emelkedését követő **15 napon belül**. Az eljárási költség összegét a *10032000-00319425-00000000* számlaszámra kell megfizetni, a NAIH/2015/1779/H. KÖLT. számra hivatkozva.

Ha a Kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Hatóság elrendeli a határozat végrehajtását, a bírság és a késedelmi pótlék adók módjára történő behajtását.

E döntés ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, de a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, azonban a Hatósághoz benyújtandó keresettel lehet kérni annak bírósági felülvizsgálatát. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetben jelezni kell. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30 000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

I N D O K O L Á S

I. Az eljárás menete, a tényállás tisztázása:

A Hatóság az Infotv. 60. § (1) bekezdése alapján 2015. március 24-én adatvédelmi hatósági eljárást indított a Kötelezett termékbemutatókkal kapcsolatos általános adatkezelési gyakorlatával kapcsolatban. A vizsgált időszak 2012. január 1-től az eljárás befejezéséig terjedő időtartam. A Hatóság 2014-2015 évben kiemelten vizsgálja a termékbemutatókkal foglalkozó cégek adatkezelését, ennek keretén belül került kijelölésre a Kft. is az ellenőrizendő gazdasági társaságok közé.

1. A Hatóság a 2015. március 24-án kelt végzésével megkereste a Kötelezettet, adjon tájékoztatást adatkezelési tevékenységéről. A Kötelezett, 2015. április 20-án érkezett válaszában a következő tájékoztatást adta: az adatokat a címzetlen meghívóikat megkapóiktól, és honlapjaik látogatóitól szerzik be. Az érdeklődők az elérhetőségeiken keresztül felveszik velük a kapcsolatot és jelentkeznek előadásaira. Call centerük a jelentkezések fogadására működik. Az adatkezelés célja a szórólapokon található előadásokra vagy utazásokra meghívás, jogalapja az Infotv. alapján az érintett hozzájárulása. A szórólapon az Infotv. 20. §-ában előírtakról tájékoztatást adnak, a munkatársak telefonos jelentkezéskor az adatvédelmi tájékoztatót kérésre elmondják. Az adatokat visszavonásig tárolják, egészségügyi adatot nem rögzítenek, adattovábbítást nem végeznek, adatfeldolgozót nem vesznek igénybe, az iratokat a székhelyükön tárolják. Hetente 10-15 előadást tartanak, heti kb. 20-50 szerződéskötéssel. Az alvállalkozókkal kötött szerződéseket, termékértékesítési szerződés-mintát, illetve szórólap másolatot a Kötelezett megküldte.

2. A Hatóság a call center tevékenységéhez kapcsolódó informatikai rendszer-adatbázis adattartalmának megismerését a tevékenység végzésének helyszínén tartotta szükségesnek, ezért a tényállás tisztázása érdekében 2015. április 14-re helyszíni ellenőrzést rendelt el a Kötelezett szám alatti telephelyére. A call center helyszínét a NAIH/2015/1403/H. sz. eljárásban tanúként megidézettjelölte meg tanúvallomásaiban.

A Hatóság egyúttal NAIH/2015/1779/6/H. sz végzésével szakértőt rendelt ki az adatbázis vizsgálatára. Az előzetes értesítés nélküli helyszíni szemlén kiderült azonban, hogy valótlanjegyzőkönyvben rögzített állítása, miszerint a Kötelezett call-centere a fenti címen működik. A szakértő a helyszínen talált adatbázist megvizsgálta, véleményében foglaltak szerint a helyszínen talált adatbázisok aKft-hez voltak köthetők.

Autcai címen a jelenlévők azt a tájékoztatást adták, hogy a call center aszám alatt található. A Hatóság munkatársai azonban azutcai helyszínen nem találtak aKft. működésére utaló információt, ott sem a Kötelezett irodája, sem munkatársa nem volt fellelhető.

A Hatóság végzésben kereste meg azutcai épület tulajdonosát, aKft-t, és a helyszínen irodát bérelőKft-t, hogy tisztázza a Kötelezett telephelyére vonatkozó ellentmondásos információkat. 2015. május 26-án érkezett aKft. válasza, melyben előadta, hogy a tulajdonában álló épületben

irodát bérlőKft. albérletbe adta irodái egy részét a Kötelezettnek, melyről nekik korábban nem adtak tájékoztatást. AKft. szintén megküldte az albérleti szerződést.

3. 2015. május 20-án a Hatóság újabb végzésben kívánta tisztázni a felmerült kérdéseket. Tájékoztatást várt a Hatóság arról is, hogy egy adott rendezvény lezajlása után milyen célból és jogalappal kezelik az arra a rendezvényre jelentkezők helyfoglalás céljából felvett adatait, továbbá választ várt arra, hogy adatkezelés szempontjából milyen kapcsolat van aKft. (.....) és aKft. között, tekintettel a személyi és a telephely-beli összefonódásokra.

A végzésre a válasz 2015. június 9-én érkezett, ebben a Kötelezett arról tájékoztatott, hogy kizárólag bejövő hívások alapján rögzítik a jelentkezéseket, és változás estén hívják az ügyfelet. Az adatkezelésre vonatkozó, munkatársak által elmondandó sablonszöveget elküldték, tájékoztatásuk szerint az alvállalkozók is ezt a tartalmat adják elő a rendezvényen. Adattárolásuk célja a rendezvény lebonyolítása után hírlevelek, későbbi utazási ajánlatok kiküldése, illetve egyéb marketingtevékenység, jogalapja az érintett hozzájárulása. Elmondásuk szerint a jelenleg bérelt üzlethelyiségük régebben aKft. üzemeltetésében volt, de egyéb kapcsolatuk nincs a Kft-vel. A kért további iratokat is postázták a Hatóság részére.

Ezt követően a Hatóság egy termékbemutatón történő részvételt tervezett, azonban a válaszban megadott budapesti helyszínek egyikén sem tudtak arról, hogy a megadott napon a Kötelezett ott rendezvény megtartására foglalt volna helyszínt.

4. A Hatóság 2015. július 9-én küldött végzésével 2015. július 27-ére újabb helyszíni ellenőrzést rendelt el, ezúttal a..... alatti telephelyre. A helyszíni ellenőrzésen jegyzőkönyv készült a következő tartalommal:

A Kötelezett 3 adatbázissal rendelkezik, külföldi utak résztvevőit tartalmazó, buszos utazásra jelentkezők adatait tartalmazó, és az ú.n. „sétálós” termékbemutatókra jelentkezők adatait tartalmazó, mely utóbbi azt jelenti, hogy a rendezvény környezetében lakók részére szervezik a bemutatót, így a résztvevőket nem ők szállítják. A környék postaládáiba helyezett szórólapokkal toboroznak résztvevőket, az azon szereplő számot felhívva jelzik az érdeklődők részvételi szándékukat. Rendezvényeiken is osztogatnak más előadásukra szóló jelentkezési lapot. Más cégtől nem vettek és nem vesznek adatbázist és nem is értékesítettek. Buszos kirándulásnál a jelentkezési lapon a jelentkező neve, címe és telefonszáma kerül megadásra, valamint a vele utazó személyek száma, az ő adataikat nem kell megadni, sétálós rendezvénynél megadják a további személyek adatait is.

Rendezvényre belépéskor nem kérik a személyazonosság igazolását, a név bemondása után kipipálják az adott személyt a résztvevők listáján. A listát előző nap kapja meg az előadó, aminek az a célja, hogy elsősorban az előzetesen jelentkezőket engedjék be a rendezvény helyszínre, a terem befogadóképessége miatt.

Az adatkezelésről a szórólapon tájékoztatják az érdeklődőket, részletes tájékoztatás a honlapon megtekinthető. Telefonos jelentkezéskor csak kérésre adnak adatkezelési tájékoztatást, nem automatikusan, a direkt marketing hozzájárulást automatikusan pipálják be a regisztráció során. Nem küldenek e-mailben hírlevelet, az e-mail cím célja, hogy a rendezvény helyszínének

megváltozásáról értesítsék a résztvevőket, bár jellemzően telefonon keresik fel ilyenkor az adatalanyt.

AKft.-ből váltak ki, a kiválás után egy hónapig együttműködtek, a hazajarak.hu domaint megvásárolták. 2014. júliusától napi 5 rendezvényt tartanak (buszos és sétálós összesen), átlagosan 20 és 30 közötti résztvevővel. A Kötelezett 2015. augusztus 1-én érkezett levele szerint tevékenységük alatt 5715 db szerződést kötöttek.

5. Az eljárás során a Hatóság az alábbi dokumentumokat vizsgálta meg:

5.1. A Kötelezett termékértékesítési szerződését, melynek adattartalma a következő: név, telefonszám, lakcím, anyja neve, születési idő, hely, személyazonosító igazolvány száma, munkahely. A munkahely, anyja neve, születési idő, hely és a személyazonosító igazolvány száma csillaggal jelölt, a magyarázat szerint „csak több részletes szerződés esetén” töltendő ki.

A nyomtatvány alján a következő tájékoztatás olvasható: *„Megrendelő önkéntesen, határozottan és kifejezetten hozzájárul ahhoz, hogy személyes adatait visszavonásig aKft. kezelje, részére – amennyiben az alul megadott lehetőségnél ehhez egyértelműen hozzájárul- közvetlen megkeresés útján az adatvédelmi törvény (1995. évi CXIX. tv.) pontjait figyelembe véve reklámot közöljön. Részletes tájékoztatás elérhető ahu weboldalon. Adatkezeléssel kapcsolatban az érintettek a fenti elérhetőségeken tájékoztatást kérhetnek, adataik módosítását, törlését, tiltását, zárolását kérhetik. Jogérvényesítés az a 2011. évi CXII. törvény, valamint az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) alapján bíróság előtt gyakorolható, továbbá bármilyen személyes adattal kapcsolatban kérhető a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság segítségével is (1122 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 22/c.”* A szórólap feltünteti a Kötelezett telefonszámát, és szerviz üzlet-postacímként asz. alatti címet.

5.2 A Cofidistól áruvásárlási hitelt igénylők előszerződésének adattartalma: név, anyja neve, születési hely, idő, személyazonosító okmány típusa, száma, lejárata, lakcímkártya száma, adószám, telefonszám; lakáshelyzetre vonatkozó adatok: lakóhely típusa, mióta lakik az ingatlanban, lakáshelyzet fajtája, családi állapot, eltartandó gyermekek száma, egyéb eltartandó személyek száma; nyugdíjas törzsszám, munkáltató neve, munkaszerződés típusa, munkáltató címe, telefonszáma, munkaviszony/nyugdíj kezdete; gyes/gyed/nyugdíj összege, nettó munkabér, családi pótlék, egyéb rendszeres jövedelem összege és jogcíme, rehabilitációs vagy rokkantsági ellátás összege; főigénylő rendszeres havi kiadásai; főigénylő által kötött egyéb hitel- és kölcsönszerződésre vonatkozó adatok.

5.3. Előadó alvállalkozó (.....Kft.,Kft.,e.v.,Kft.) és a Kötelezett által kötött szerződés tartalma:

A Kötelezett megbízza az alvállalkozót termékbemutató tartásával, a termékek értékesítésével. A megbízott jogosult az ügyfelek adatait papír alapon rögzíteni, és a Kötelezett számára továbbítani. A megbízási szerződés szerint a megbízott köteles az előadáson a vendégeket korrekt tájékoztatásban részesíteni a forgalmazott áruval kapcsolatban. Az ügyfelek adatait a megbízott köteles bizalmasan kezelni, az adatvédelmi törvénynek, és a Kötelezett mindenkor közzétett

adatvédelmi szabályzatát figyelembe véve. Az ügyfelek számára adatrögzítéskor vagy általános kérdés esetén kötelezen a szabályzat és a törvény által előírt tájékoztatást megadni.

5.4. Meghívók, szórólapok:

Címzetlen szórólap, mely az előadás helyéről ad tájékoztatást, a vizsgált minta „Már nem kell félnie az elektromos sugárzástól! Mi csökkentjük a terhelést! Jöjjön el előadásunkra, ha szeretné tudni, hogy lehet ezzel együtt élni!” figyelem-felhívást tartalmazza. A szórólapon szerepel továbbá „Az előadáson vásárlási lehetőséget biztosítunk további termékekre”, továbbá a „Szerezze be tőlünk otthoni felszereléseit” felhívásokat és tájékoztatásokat, valamint a termék-értékesítési szerződésen lévő adatkezelési tájékoztatót olvasható betűmérettel.

5.5 A Kötelezett honlapja főoldalán (.....hu) a „Hamarosan megújulunk” felirat alatt a „Rendezvényeinkkel, regisztrációval kapcsolatos tudnivalók”-ra és „Adatvédelmi jogi nyilatkozat”-ra mutató link szerepel. Az oldalon regisztrálni a határozathozatal idején nem lehet.

A linken található adatkezelési szabályzat szerint adatkezelő a Kötelezett, a jelentkező/üzenetküldő által megadandó személyes adatok: név, becenév, címadatok, telefonszám, e-mail cím. A szabályzat szerint az adatkezelés célja a Kft. rendezvényeire történő regisztráció (helyfoglalás), a felhasználó későbbi azonosítása, valamint megrendelt szolgáltatás (értesítések, utazási ajánlatok) kiküldésének lehetősége. Az adatkezelés további célja a felhasználók számára a Kft. működésével kapcsolatos információk küldése – ezt az adatkezelést a Kötelezett megadott e-mail címére küldött üzenettel az érintett megtilthatja. Az adatkezelési időtartamként a felhasználó általi adatletiltásig terjedő idő szerepel. Illetve megtalálhatók az oldalon az Infotv. egyéb rendelkezései az érintett jogairól és jogorvoslati lehetőségeiről – a hatályát vesztt Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. mint a jogérvényesítés alapjául szolgáló jogszabály, valamint adatvédelmi törvényként a kutatás és a közvetlen üzletszerzés célját szolgáló név- és lakcímadatok kezeléséről szóló 1995. évi CXIX. tv. megjelölve.

A másik megadott link „A Kft. rendezvényein történő azonosítás, a felek joga és kötelezettségei” című dokumentumra mutat, ebben többek között szerepel az a tájékoztatás, hogy regisztrálni nemcsak konkrét előadásra lehet. Amennyiben az érdeklődő bejelöli a „hírlevél küldése” gombot, a regisztráló normál postai úton vagy e-mailben tájékoztatást kap a következő előadásokról.

5.6 Szállítási megállapodás nevű dokumentum, melyen a megrendelőt a hazajarak.hu oldalon elérhető adatkezelési szabályzatra irányítja, adatkezelőként a Kötelezettet megjelölve. A megállapodáson szereplő tájékoztató szövege megegyezik a NAIH-826/2014/H. számú, aKft. adatkezelését vizsgáló hatósági eljárásban vizsgált, és a NAIH-826-13/2014/H. számú határozatban megváltoztatásra kötelezett tájékoztatóval, ahu honlapon már a határozatban elrendelt módosításoknak megfelelő szabályzat érhető el (<http://.....>).

II. Az ügyben alkalmazandó jogszabályi előírások:

Az Infotv. 3. § 2. pontja szerint: „személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális,

gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés”,

7. pontja értelmében „hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok – teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez”,

9. pontja alapján „adatkezelő: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja”;

10. pontja szerint: „adatkezelés az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése”,

12. pontja értelmében „nyilvánosságra hozatal: az adat bárki számára történő hozzáférhetővé tétele”;

17. pontja szerint „adatfeldolgozás: az adatkezelési műveletekhez kapcsolódó technikai feladatok elvégzése, függetlenül a műveletek végrehajtásához alkalmazott módszertől és eszköztől, valamint az alkalmazás helyétől, feltéve hogy a technikai feladatot az adatokon végzik”;

18. pontja alapján „adatfeldolgozó: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely szerződés alapján - beleértve a jogszabály rendelkezése alapján kötött szerződést is - adatok feldolgozását végzi”.

Az Infotv. 4. és 5. §-a szerint: „(1) Személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.

(2) Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető. [...]

5. § (1) Személyes adat akkor kezelhető, ha

- a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy
- b) azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés)."

Az Infotv. 10. § (1) bekezdése értelmében „az adatfeldolgozónak a személyes adatok feldolgozásával kapcsolatos jogait és kötelezettségeit e törvény, valamint az adatkezelésre vonatkozó külön törvények keretei között az adatkezelő határozza meg. Az általa adott utasítások jogszerűségéért az adatkezelő felel”.

Az Infotv. 14. §-a szerint „az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél

- a) tájékoztatását személyes adatai kezeléséről,

b) személyes adatainak helyesbítését, valamint

c) személyes adatainak - a kötelező adatkezelés kivételével - törlését vagy zárolását”.

Az Infotv. 15. §-a szerint „(1) Az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az érintett általa kezelt, illetve az általa vagy rendelkezése szerint megbízott adatfeldolgozó által feldolgozott adatairól, azok forrásáról, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, időtartamáról, az adatfeldolgozó nevéről, címéről és az adatkezeléssel összefüggő tevékenységéről, továbbá - az érintett személyes adatainak továbbítása esetén - az adattovábbítás jogalapjáról és címzettjéről.

(4) Az adatkezelő köteles a kérelem benyújtásától számított legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 30 napon belül, közérthető formában, az érintett erre irányuló kérelmére írásban megadni a tájékoztatást.”

Az Infotv. 20. § (2) bekezdése alapján az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.

A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.) 6. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „ha külön törvény eltérően nem rendelkezik, reklám természetes személynek, mint reklám címzettjének közvetlen megkeresése módszerével (a továbbiakban: közvetlen üzletszerzés), így különösen elektronikus levelezés vagy azzal egyenértékű más egyéni kommunikációs eszköz útján – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – kizárólag akkor közölhető, ha ahhoz a reklám címzettje előzetesen egyértelműen és kifejezetten hozzájárult.”

A Grt. 6. § (2) bekezdése kimondja, hogy „hozzájáruló nyilatkozat bármely olyan módon tehető, amely tartalmazza a nyilatkozó nevét, illetve – amennyiben a reklám, amelyre a hozzájárulás vonatkozik, csak meghatározott életkorú személyek számára közölhető – születési helyét és idejét, továbbá azoknak a személyes adatoknak a körét, amelyek kezeléséhez a nyilatkozó hozzájárul, valamint a hozzájárulás önkéntes és a megfelelő tájékoztatás birtokában történő kifejezését.”

Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.) 14. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „e törvény alkalmazásában elektronikus hirdetés bármely információs társadalommal összefüggő szolgáltatás vagy – a beszédcélú telefonhívás kivételével – elektronikus hírközlés útján közzétett:

a) a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.) 3. §-ának d) pontja szerinti reklám, vagy

b) társadalmi cél megvalósításához kapcsolódó, reklámnak nem minősülő tájékoztatás.”

Az Ekertv. 14. § (2) bekezdése kimondja, hogy „elektronikus hirdetésnek minősül az olyan közlés is, amelynek célja kizárólag a Grt. 6. §-ának (1) bekezdésben előírt hozzájárulás kérése.”

Az Ekertv. 14. § (5) bekezdése értelmében „a Grt. 6. §-ában foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott elektronikus hirdetésre és a (2) bekezdés szerinti közlésekre.

III. Megállapítások:

1. A Kötelezett tevékenysége, adatkezelői felelőssége:

Az árubemutatóval egybekötött termékértékesítési tevékenység a hagyományostól eltérő kereskedelmi formák egyike, ahol az ügyletkötés természetéből adódóan a vásárlók több tekintetben is (fogyasztói jogok érvényesülése, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat elleni védelem és a személyes adataik kezelése vonatkozásában biztosított jogok) fokozott védelmet igényelnek.

A Kötelezett alvásrendszerek, légtisztító berendezések forgalmazásával foglalkozik, melyeket utazásos rendezvényeken és termékbemutatókon értékesít. A rendezvényen részt venni kívánók a Kötelezettnek jelentkeznek. A termékbemutatókat szerződött alvállalkozók tartják meg, a regisztrált jelentkezők névsorát az alvállalkozó a termékbemutató előtt megkapja. Az alvállalkozókat a Kötelezett látja el utasításokkal, a rendezvényen előadandó adatkezelési tájékoztató tartalmát a Kötelezett határozza meg. A rendezvényre belépéskor a személyazonosságot nem ellenőrzik, a rendezvényen megkötött szerződéseket a Kötelezett kezeli, a fogyasztó részére a Kötelezett állítja ki a számlát és a fogyasztói szavatossági jogokat is ő elégíti ki. A termékbemutóra jelentkezők, majd a vásárlók adatait is a Kötelezett kezeli.

Mindezek alapján látható, hogy a Kötelezett határozza meg az adatkezelés célját, valamint annak egész folyamatát, ő hozza meg az adatkezelésre vonatkozó döntéseket, építi ki az résztvevők adatbázisát, kezeli a megkötött szerződéseket és tartja nyilván a kiállított számlákat, a Kötelezett minősül tehát adatkezelőnek.

2. Célhoz kötöttség követelménye:

A Kötelezett termékbemutatóira a résztvevőket nem közvetlen megkereséssel toborozza, hanem a jelentkező a címzetlen szórólapon feltüntetett elérhetőségeken jelentkezik, illetve az internetes felületen kitöltött űrlappal jelzi részvételi szándékát. A nem névre szóló megkeresések esetén az első kapcsolatfelvétel tehát az érintett részéről történik, az adatkezelés jogalapja az érintett hozzájárulása.

A Kötelezett előadásként tünteti fel rendezvényét. Az, hogy a rendezvény és az adatkezelés célja valójában termék-értékesítés, az érintett számára nem egyértelmű. Jelen vizsgált esetben a szórólap a „Jöjjön el előadásunkra”, illetve „Az előadáson vásárlási lehetőséget biztosítunk további termékeinkre”, továbbá a „Szerezze be tőlünk otthoni felszereléseit” felhívásokat és tájékoztatásokat tartalmazza, ami egyúttal a rendezvény valós céljára is utal. Ez azonban csak utalás, és az „előadás” a hangsúlyos a szövegben. A szórólap tartalmazza az internetes tájékoztató elérhetőségét.

Az internetes felületen történő jelentkezéskor a regisztrálónak el kell fogadnia az „Adatkezelési szabályzatot”. A szabályzat szerint „az adatkezelés célja a rendezvényre történő regisztráció

(helyfoglalás), és a megrendelt szolgáltatás (értesítések) kiküldésének lehetősége”. Ez a tájékoztatás azonban csak az internetes jelentkezők számára elérhető, a szórólap nem szól egyértelműen az adatkezelés céljáról.

A Hatóság álláspontja szerint (ahogyan az előzetes tájékoztatás adatvédelmi követelményeiről szóló ajánlásában kifejtette) a tájékoztatóak igazodnia kell az érintettek köréhez, így az idősebb korosztály részére történő tájékoztatásnak a honlapon kívül a szórólapon is az Infotv. 20. § (2) bekezdésében felsorolt elemek esetében minél teljesebbnek kell lennie. Mivel a célcsoport és a jelentkező vendégek főleg az idősebb korosztály képviselői, akik elsősorban nem az internetes tájékozódás útján szerzik ismereteiket, jellemzően nem az internetes felületen jelentkeznek, valamint a Kötelezett honlapján a regisztráció hosszabb ideje nem biztosított, ezért az adatkezelés célját a honlapon fellelhető szabályzatban foglaltak mintájára a szórólapon is fel kell tüntetni. Ezt rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 1. a) pontjában.

3. Tájékoztatási kötelezettség:

A termékbemutatók tartásával foglalkozó cégek adatkezelésének jogalapja törvényi felhatalmazás hiányában az érintett hozzájárulása lehet. Az érintett hozzájárulására alapozott adatkezelés előfeltétele az érintett megfelelő tájékoztatása, és a tájékoztatás ismeretében megadott hozzájárulás. A Hatóság álláspontja és állandó gyakorlata szerint a hozzájárulás egyik legfontosabb fogalmi elemének tekinthető az, hogy a hozzájárulás megfelelő tájékoztatáson alapuljon. Az Infotv. 3. § 7. pontja szerint ugyanis a hozzájárulás az érintett akaratának olyan önkéntes és határozott kinyilvánítása, amelynek megfelelő tájékoztatáson kell alapulnia.

Az Infotv. 20. § (2) bekezdése rendelkezik az adatkezelő előzetes tájékoztatási kötelezettségéről, e szerint *az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az érintettet az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről.* Az érintettekhez eljuttatott szórólapon szerepelnek az adatkezelés körülményeinek lényeges elemei, illetve a Kötelezett honlapjának címe.

3.1. Probléma ugyanakkor, hogy a regisztrálók, rendezvényen résztvevők, és a termék-értékesítési szerződést kötők a hjfr.hu oldalon közzétett adatkezelési szabályzat alapján kapnak tájékoztatást az adatkezelésről, míg a terméket megrendelt szállítási megállapodást kitöltők adatait a hazajarak.hu oldalon közzétett szabályzatban foglaltak alapján kezelik. Így egy termék-kiszállítást megrendelő résztvevő-vásárló esetében két különféle adatkezelési tájékoztató is érvényben van, holott az adatkezelő mindkét esetben a Kötelezett. Ugyanakkor a szállításra vonatkozó, hazajarak.hu oldalon elérhető tájékoztató nem rendelkezik szállítás esetén történő adatkezelésről. A Hatóság álláspontja szerint a termék-értékesítési szerződésben kezelhető adatok mellett a szállítással összefüggésben kezelhető a vásárló neve és címe mellett a telefonszám is, így a szállítási megállapodásban is a termék-értékesítési szerződésen szereplő,hu oldalra indokolt utalni.

Az egységes szabályozás hiányán túl kifogásolható továbbá, hogy a szállítási megállapodást kötők tájékoztatást kapnak az adatkezelő személyéről és elérhetőségéről, illetve a részletes adatkezelési tájékoztató internetes elérhetőségéről, ugyanakkor ezen szöveg formai okokból nem megfelelő. Az

említett dokumentumokon ugyanis rendkívül apró méretű betűvel szedték az adatkezelésről szóló részeket, amellyel nem tettek eleget a hozzájárulás Infotv. 3. § 7. pontjában rögzített definíciójának, ugyanis az apró betűs tájékoztatóval nem valósult meg annak, az érintettek megfelelő tájékoztatására vonatkozó eleme. Az adatvédelmi munkacsoport fent hivatkozott 15/2011. számú véleményének III.A.1. pontja kifejti, hogy *„a tájékoztatásnak jól láthatónak (betűtípus és betűméret), feltűnőnek és minden részletre kiterjedőnek kell lennie.”*

A Kötelezettnek tehát a megfelelő tájékoztatás érdekében a szállítással összefüggő adatkezelésről szóló tájékoztató szöveget formailag a fent kifejtettek alapján szükséges módosítani. Egyértelművé kell tenni továbbá, hogy mely oldalon található szabályozás tájékoztat a szállítással összefüggő adatkezelésről, és a vonatkozó szabályzatot ki kell egészíteni az adatkezelés ezen céljával, ezt rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 1. d) pontjában.

3.2. Mind a szórólapon szereplő tájékoztató, mind a termék-értékesítési szerződésen (egy vizsgált kitöltött szerződés dátuma 2015. július 22.) elhelyezett szöveg a hatályon kívül helyezett Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényt jelöli meg a jogérvényesítés alapjául szolgáló jogszabályként, valamint adatvédelmi törvényként a kutatás és a közvetlen üzletszerzés célját szolgáló név- és lakcímadatok kezeléséről szóló 1995. évi CXIX. törvényt nevesíti, azonban „adatvédelmi törvényként” korábban sem és jelenleg sem ez a jogszabály hatályos. Az érintettek megfelelő tájékoztatása érdekében a hatályos jogszabályok megjelölése és a jogszabályi hivatkozások pontosítása szükséges.

4. Az érintett hozzájárulása:

4.1. Az érintett a kapott szórólap alapján jelentkezik a rendezvényre, telefonon vagy internetes regisztráció útján. A szórólap tartalmazza az Infotv. 20. §-ban előírt előzetes tájékoztatás egyes elemeit, illetve a honlapon található szabályzat tartalmazza (a Hatóság által elvártakkal kiegészítendő) részletes tájékoztatást. Az érintett ezek ismeretében jelentkezik, az adatok forrása az érintett által önként megadott adatok.

Mivel a hozzájárulás alapja az érintett tájékozott beleegyezése, lényeges elem, hogy a Kötelezett biztosítsa az adatkezelésre vonatkozó tájékoztatás előzetes megismerését. Az Infotv. szerint a hozzájárulás akkor tekinthető megadottnak, ha az határozott, félreérthetetlen, kifejezett, ez pedig magában foglalja az aktív magatartást. Mivel a honlapon a határozathozatal idején nem lehet regisztrálni, így a Hatóság nem tudta ellenőrizni, hogy a regisztrálás feltételül szabják-e az adatkezelési tájékoztató megismerését, illetve biztosítva van-e a szabályzat megismerését nyugtázó művelet (checkbox kipipálása) művelet önkéntessége.

Mivel a Kötelezett válasza szerint az adatkezelésre vonatkozó tájékoztatást a telefonos jelentkezéskor csak kérésre mondják el a call center munkatársai, ezért a telefonos jelentkezéskor az érintett az adatkezelés körülményeivel nem feltétlenül van tisztában. Az internetes regisztrációkor elvárt tevőleges magatartást kell a telefonos regisztráció esetében is biztosítani, ami a gyakorlatban legalább a szórólapon feltüntetett tájékoztató szóbeli ismertetését jelenti, melyet követően az egyértelmű hozzájárulás megtehető. Mivel a telefonos kapcsolatfelvétel az érintett jelentkező részéről és költségére történik, ezért elfogadható az az eljárás, ha a hívás során a Kötelezett munkatársa felhívja

a jelentkező figyelmét a szórólapon olvasható tájékoztatásra, és egyéb, adatkezelésre felmerülő kérdés esetén további választ ad. Ezt a tájékoztatást rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 1. b) pontjában.

4.2. A szabályzat szerint, kifejezett hozzájárulás esetén az adatokat direkt marketing célra is felhasználhatja a Kötelezett. A szabályzatban megfogalmazott, külön hozzájárulás esetén történő direkt marketing célú adatkezelésre vonatkozó szöveg szerepel a jelentkezésre szolgáló szórólapon, és a megkötött áruvásárlási szerződésen is. Az áruvásárlási szerződésen csillaggal jelölt a külön hozzájárulás lehetősége, a lap alján, „A közvetlen megkereséshez hozzájárulok: igen/nem” választási lehetőséget kínálják fel.

A helyszíni szemlén elhangzott tájékoztatás szerint a direkt marketing hozzájárulást automatikusan pipálják be a regisztráció során, ugyanakkor ahu honlapon található tájékoztató szerint a hozzájárulás opcionális: „A Kft. rendezvényein történő azonosítás, a felek joga és kötelezettségei” dokumentumban található „regisztrálni nemcsak konkrét előadásra lehet. Amennyiben az érdeklődő bejelöli a „hírlevél küldése” gombot, a regisztrálót normál postai úton vagy e-mailben tájékoztatjuk a következő előadásunkról. Ilyen esetben ügyelni kell a címadatok pontos kitöltésére!”, valamint az Adatkezelési szabályzat is kifejezett hozzájárulás esetén történő reklám-küldésről szól.

Megállapítható, hogy az érintett által megadott személyes adatok kezelésének több, egymástól elkülöníthető célja van: a rendezvényre történő jelentkezés, termékértékesítés, és ezektől elkülönül a direkt marketing cél. Ezek esetében a Hatóság álláspontja szerint külön-külön kell biztosítani a hozzájárulás lehetőségét. Egyrészt a regisztrációhoz és termék-értékesítéshez, mint adatkezelési célhoz kapcsolódóan kezelheti a szolgáltató az érintett címét és elektronikus levelezési címét is az Ekertv. és az Infotv. rendelkezései szerint, ebben az esetben a címek kezelésének célja kizárólag a szolgáltatás igénybevételevel összefüggő célokat öleli fel.

Ettől eltérő célú adatkezelés a szolgáltató részéről a reklám- és hirdetésküldés, ennek keretében az Ekertv. 14-14/C. §-a, a Grt. 6 §-a, illetve az Infotv. adatkezelésre vonatkozó rendelkezései által megszabott kereteken belül az érintett címét és elektronikus levelezési címét hirdetés küldése céljából is fel lehet használni. A hozzájárulás definícióját a fentiekben idézett módon az Infotv. és a Grt. is rögzíti, némileg eltérő szóhasználattal. Az Infotv. 3. § 7. pontja és a Grt. 6. § (1) – (2) bekezdése szerinti meghatározások alapján tehát a *hozzájárulás akkor tekinthető megadottnak, ha az önkéntes elhatározáson, valamint megfelelő tájékoztatáson alapul, határozott/kifejezett, félreérthetetlen/egyértelmű, továbbá azt az érintett előzetesen adta meg.*

A *határozott/kifejezett* hozzájárulás akkor tekinthető teljesnek, ha a különböző célokhoz való hozzájárulást külön-külön teszi lehetővé a szolgáltató, tehát meghatározott, konkrét adatkezelési célhoz adja hozzájárulását az érintett. Az *egyértelműség/félreérthetlenség* követelményének való megfelelés kérdése kapcsán a Hatóság kiemeli az 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 29. cikke alapján létrehozott adatvédelmi munkacsoport 2004. február 27-én elfogadott 5/2004. és a 2011. július 13-án elfogadott 15/2011. számú véleményeiben az e-mailben küldött direkt marketing anyagokkal kapcsolatban megfogalmazott azon álláspontját, miszerint: „*az ilyen mailek fogadására vonatkozó hallgatóságos hozzájárulás nem összeegyeztethető a 95/46/EK irányelv hozzájárulásra vonatkozó fogalom-meghatározásával*”. Az elektronikus hirdetőknak, így a

Kötelezettnek is olyan megoldást kell a hozzájárulás beszerzése tekintetében alkalmazniuk, amelynek nyomán egyértelmű hozzájárulást adhatnak az érintettek, mégpedig külön a regisztrációhoz, és külön a direkt marketing hirdetések küldéséhez, mint adatkezelési célhoz.

Ilyennek tekinthető például a „checkbox” alkalmazása, amelynek nyomán a regisztráció során az érintettek egy aktív, tevőleges magatartással külön járulhatnak hozzá ahhoz, hogy számukra a hirdető elektronikus hirdetesküldést küldjön (opt-in rendszer). A szórólapon történő jelentkezéskor, illetve a termékértékesítési szerződés aláírásakor pedig külön rubrika bejelölésével tudnak eleget tenni a külön – direkt marketing adatkezelési célhoz való hozzájáruláshoz.

A Kötelezettnek a hozzájárulás beszerzésekor egyértelműen lehetővé kell tenni mind telefonos, mind internetes jelentkezésénél a direkt marketing küldemények fogadásához való külön hozzájárulást. Az áruvásárlási szerződésen és a buszos bemutatóra jelentkezésre szolgáló lapon ez a rubrika bejelölhető, illetve az Adatkezelési szabályzat is kifejezett külön hozzájárulásról szól, azonban a honlapon a határozathozatal idején nem lehet regisztrálni, így a Hatóság nem tudta ellenőrizni, hogy a Kötelezett biztosítja-e a gyakorlatban a direkt marketing üzenetek fogadásához történő külön hozzájárulást az internetes regisztráció esetén.

A fentieknek megfelelően telefonos regisztrációkor is kifejezett hozzájárulást kell kérni a külön direkt marketing célú adatkezeléshez – illetve amennyiben a honlapon történő regisztráció ismét elérhető lesz, úgy a honlapon történő regisztrációkor is a külön direkt marketing hozzájárulást biztosítani kell-, ezt rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 1. c) pontjában.

A Kötelezett képviselője elmondása szerint az adatok direkt marketing célú felhasználása nem reklámok, hírlevelek küldését jelenti, hanem a további rendezvényeikről való értesítést.

4.3. A példaként vizsgált szállítási megállapodás 2015. augusztus 7-i szállításról rendelkezik, a megállapodáson szereplő szöveg egyértelműen azonos azzal, ami a Kft. szórólapjain szerepelt. A szállítási megállapodáson elhelyezett tájékoztatás szerint az érintett egyidejűleg hozzájárul, hogy az adatkezelő „személyes adatait harmadik fél számára hozzáférhetővé tegye”.

Az Adatvédelmi Munkacsoport fent hivatkozott 15/2011. számú véleményében kifejti, hogy az adatkezeléshez adott hozzájárulás akkor önkéntes, ha tényleges választási lehetőség létezik; illetve a hozzájárulásnak konkrétan meghatározott adatkezeléshez illetve adatkezelési műveletekhez szükséges rendelkeznie. Az önkéntesség tehát magában foglalja a tényleges választási lehetőséget, ami azt jelenti, hogy az érintett dönthet arról is, hogy a harmadik személynek való adattovábbításhoz hozzájárul-e. Az Infotv. 3. § 11. pontja értelmében az adattovábbítás azt jelenti, hogy az adatot az adatkezelő meghatározott harmadik személy számára hozzáférhetővé teszi. Tehát az adattovábbító és az adatátvevő is adatkezelőnek minősül, ezért az adattovábbításhoz az adatalany előzetes hozzájárulása szükséges.

Nem jogszerű tehát az a gyakorlat, hogy a szállítási megrendeléssel a vásárló automatikusan hozzájárul az adattovábbításhoz.

Továbbá az Adatvédelmi Munkacsoportnak a célhoz kötöttségről szóló 3/2013. számú véleménye szerint „A célhoz kötöttséggel szorosan összefügg az átláthatóság elve, ami előre láthatóságot jelent

és biztosítja az adatalany rendelkezését adatai felett. Az előre láthatóság alapján az adatalany tudomással bír arról, hogy adatai miként kerülnek kezelésre, ami (jog)biztonságot teremt mind az adatalany, mind pedig az adatkezelő részére. Az előre láthatóság ezt meghaladóan figyelembe veszi az adatalany jogos várakozását az adatkezeléssel kapcsolatosan.“ Az átláthatóság megköveteli az adattovábbítás folytán adatkezelővé váló társaság nevesítését. Olyan biankó felhatalmazás alkalmazása, mellyel az érintett bármely, jövőbeni, előre meg nem nevezett harmadik személy számára történő adattovábbításhoz hozzájárul, ellentétes az Infotv. követelményeivel.

Jogellenes tehát a Kötelezett gyakorlata a szállítási megállapodást kötők hozzájárulásának beszerzése tekintetében, mert nem biztosítja az adattovábbításhoz való hozzájárulás során sem az önkéntességet, sem a további adatkezelő személyéről való tájékoztatás hiányában az előre láthatóságot. Így ahogy a hozzájárulás előző elemeit, úgy a megfelelő tájékoztatást sem biztosította a Kötelezett. Mindezek alapján megállapítható, hogy a szállítási megállapodást kötő vásárlók adatainak kezelése tekintetében a Kötelezett nem rendelkezik megfelelő joggalappal, így megsértette az Infotv. 5. § (1) a) pontját.

5. Az adatkezelés időtartama:

Az internetes oldalon közzétett Adatkezelési szabályzat az adatkezelés időtartamának az érintett hozzájárulásának visszavonásáig terjedő időt jelöli meg.

Az Infotv. 4. (2) bekezdésében megfogalmazott követelmény szerint személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető. Mivel a III.4.2. pontban kifejtettek szerint az adatkezeléshez adott hozzájárulásnál külön kell választani a helyfoglalás érdekében történt regisztrációt és a direkt marketing anyagok fogadása érdekében adott hozzájárulást, az adatkezelés időtartamát is e szerint kell elkülöníteni. Tehát a szabályzatban tájékoztatni kell az érintetteket, hogy a helyfoglalás érdekében rögzített adatokat milyen időközönként törlik, illetve hogy a direkt marketing adatkezeléshez hozzájárulók adatait a hozzájárulásuk visszavonásáig kezelik. A szabályzat ezen részének módosítását rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 1. e) pontjában.

6. Szerződéskötés során kezelt adatok:

A 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól 2014. június 13-án lépett hatályba, rendelkezéseit csak a hatálybalépését követően kötött szerződésekre kell alkalmazni. A jogszabály a kötendő szerződés személyes adattartalmáról nem szól. Ennek helyes meghatározásakor figyelembe kell venni az Infotv. 4. §-ában megfogalmazott célhoz kötöttség követelményét, és csak olyan személyes adat kezelhető, amely kezelése megfelel a célnak. A fogyasztóval üzleten kívül kötendő szerződés megkötésnek célja, hogy a vásárló a jogszabályban meghatározott idő alatt az elállási jogát gyakorolhassa, illetve ennek során igazolni tudja, hogy mely cégtől milyen terméket vett. Tehát az eladó megnevezése, azonosítása a cél, nem pedig a vevő azonosítása.

A Kötelezett termékbemutató rendezvényein megkötött szerződések kétféle adattartalommal rendelkeznek. A Kötelezett készpénzes vásárlás során kötött saját szerződése és a hitellel történő

vásárláskor kitöltendő szerződés, mely utóbbi bővebb adattartalommal bír, a vevő hitelképességének vizsgálatához szükséges adatok is felvételre kerülnek.

A készpénzes vásárlók csak a Kötelezett saját szerződését töltik ki, de azon is több esetben csak a név, cím, és telefonszám mező volt kitöltve, a csillagos mezők, mint anyja neve, születési idő, hely, személyazonosító igazolvány száma, munkahely több vizsgált szerződésben üresen maradt.

A termékértékesítéshez kapcsolódóan a vevő azonosítása keretében a szerződés adattartalma a kiállított számla adattartalmával megegyező lehet, ez pedig az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 169. § e) pontja alapján a vásárló neve és címe. Ezen túl a teljesítéshez, azzal összefüggésben a kapcsolattartáshoz szükséges elérhetőségi adatok kezelését tartja indokoltnak a Hatóság.

Az érintett személyazonosító igazolvány okmányazonosítójának szerződésben való szerepeltetése szükségtelen, mert az természetes személy azonosítására nem alkalmas, az az okmány azonosításához szükséges. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 11. § (1) m) és n) pontja szerint a központi nyilvántartás tartalmazza *a polgár személyazonosító igazolványának, továbbá személyi azonosítójáról és lakcíméről kiadott hatósági igazolványának okmányazonosítóját; valamint személyazonosító igazolványa kiadásának, érvényességének, cseréjének, elvesztésének, eltulajdonításának, megsemmisülésének, találásának, visszaadásának, leadásának, elvételének adatait.* A nyilvántartásból azonban *a polgár, illetve jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet kérelmére, a felhasználás céljának és jogalapjának igazolása esetén a 17. § (2) a) pont szerint a név, lakcím és értesítési cím adatok (felvilágosítás a lakcímről és az értesítési címről) szolgáltatathatók.* A (4) bekezdés szerint *a központi szerv a személyazonosító igazolvány, továbbá a személyi azonosítóról és lakcíméről szóló hatósági igazolvány okmányazonosítóját megjelölő kérelmező részére a felhasználás céljának és jogalapjának igazolása nélkül is adatszolgáltatást teljesít az okmányok kiadásáról, érvényességének, elvesztésének, eltulajdonításának, megsemmisülésének, találásának, megkerülésének tényéről.*

A termék értékesítője mint szerződő fél által a nyilvántartásból tehát csak arra vonatkozó információ kérhető, hogy az adott személyi okmány érvényes-e, de ezen túlmenően nem kaphatók adatok az igazolvány birtokosáról. A név- és lakcímadatok az okmány számának ismeretétől függetlenül igényelhetők.

A személyazonosító igazolvány okmányazonosítóján túl a munkahely, az anyja neve, születési idő, hely adatok felvétele és kezelése „több részletes szerződés” esetén is jogsértő az alábbiak szerint:

Ezen adatok kezelésének csak a vételár-részletet nem fizető vásárlók esetében lehet törvényes célja, a termék meg nem fizetett ellenértékének behajtása. A szerződés megkötésekor ugyanakkor nem látható előre, hogy a végrehajtási eljárás megindítására szükség lesz-e, amennyiben pedig szükség van, az alábbi törvények adnak felhatalmazást az adatkezelésre.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 11. § (2) bekezdése a rögzíti, hogy a végrehajtási kérelemkor az adósról milyen adatokat kell közölni, e szerint „a végrehajtást kérő közölni köteles a végrehajtási kérelem előterjesztésekor

a) az adós nevét (cégnevét) és az azonosításához szükséges adatokat (legalább a születési idejét vagy az anyja nevét, illetőleg a cégjegyzékszámát), továbbá

b) az ügy körülményeitől függően: az adós lakóhelyét, munkahelyét, illetőleg székhelyét, telephelyét (a továbbiakban: székhelyét) és a végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helyét; e pontban felsorolt adatok közül legalább egyet közölni kell.”

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 20. § (1) bekezdés b) pont szerint „a polgárnak a 17. § (2) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott adatairól — függetlenül attól, hogy élt-e adatai letiltásának jogával — más polgárnak, jogi személynek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnek adatszolgáltatás akkor teljesíthető, ha azt törvény, nemzetközi szerződés vagy viszonyosság előírja, vagy ha a kérelmező jogi személy a polgárral szemben igazolt joga érvényesítése vagy kötelezettsége teljesítése érdekében kéri. Ez esetben is csak legfeljebb annyi adat szolgáltatatható, amennyi a felhasználás célját még kielégíti”.

A 17. § (2) b) pont szerint „a nyilvántartásból a természetes személyazonosító adatok és lakcímadatok, értesítési cím adatok, állampolgárság, családi állapot, a házasságkötés vagy bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének helye, a nem, a nyilvántartásból való kikerülés oka, helye és ideje” szolgáltatathatók.

Mindezek alapján tehát a lakcímnnyilvántartás szervétől a végrehajtás megindításához szükséges adatok igényelhetők, azok szerződéskori felvétele tehát a célhoz kötöttség követelményével ellentétes, készletező adatkezelésnek minősül, és sérti az Infotv. 4. § (2) bekezdését. Közvetlen ok hiányában az esetleges behajtás távoli lehetősége nem elégséges az adatgyűjtéshez.

Mindezek alapján a papír alapú szerződések adattartalma is a kiállított számla adattartalmáéval megegyező kell, hogy legyen, így a Hatóság a határozat rendelkező részének 1. f) pontjában felhívta a Kötelezettet a jövőben kötendő szerződéseinek adattartalmának ilyen adattartalommal bíró megváltoztatására.

A hitellel vásárlók által kötött szerződések adattartalma nem képezte jelen vizsgálat tárgyát, mert ez esetben az adatkezelés célja nem pusztán a termék értékesítéséből eredő jogok gyakorlásának biztosítása, hanem a hitelt igénylők hitelképességének elbírálása. Ezen szerződés adattartalmát a hitelt nyújtó gazdasági társaság határozta meg.

7. Szállítással összefüggésben és a szerződéstől elálló vásárlók esetében rögzített adatok:

A helyszíni ellenőrzésen a Hatóság a Kötelezett telephelyén lévő számítógépbe betekintett, és az abban található állományból szűrőpróba-szerűen mentést végzett. A vizsgált bejegyzésben – Szerződéses adatok módosítások/megjegyzés rovatában – 2015. április 17-én kötött szerződéshez kapcsolódóan a következő tartalom szerepel: „Fuvarlista alapján ...megpróbálta kivinni, de nem volt otthon, új időpontot kell megbeszélni...Ismét nem sikerült elérni...Telefonon jelentkezett a barátnője

(barátnő neve), elmondta, hogy 4 hete kórházban van a hölgy (vevő), combnyaktörést szenvedett, türelmünket kéri, majd ha hazajön a kórházból, jelentkeznek...Elértem telefonon, már otthon van, de nem áll úgy anyagilag, hogy át tudja venni, sőt mínuszban van...Ajánlott levelet írt, melyben megerősítette stornózási szándékát, valamint kéri vissza az előleget, nem írta le, milyen módon...Levelet írt, melyben jelezte, hogy kéri vissza a bankszámlaszámára az előleget”

Az egészségi állapotra vonatkozó adat az Infotv. 3. § 3. pont b) alpontja szerint különleges adatnak minősül, melynek kezeléséhez a törvény 5. § (2) bekezdés c) pontja szerint törvényi felhatalmazás, vagy az érintett írásbeli hozzájárulása szükséges, az anyagi helyzetre vonatkozó információ pedig az érintettre levonható következtetés alapján szintén személyes adatnak minősül.

A fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet 20. § (1) bekezdés szerint *„az üzlethelyiségen kívül kötött és a távollévők között kötött szerződés esetén a fogyasztót a (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül indokolás nélküli elállási jog illeti meg”*. Ez alapján tehát a szerződéstől elállást indokolni nem kell, így ez alapján arról a körülményről sem lehet jogszerűen adatot kezelni, hogy a vásárló miért – egészségügy, anyagi vagy egyéb okból - döntött az elállás mellett.

Az elállásra vonatkozó adatok kezelésére a Kötelezett tehát nem rendelkezik törvényes céllal, az elállás tényén kívül a vásárlóról egyéb adat, információ még hozzájárulás esetén sem tárolható. A termék-értékesítési szerződés megkötése után az elállási jog ideje és a termék kiszállításának ideje nagyjából egybeesik. Abban az esetben, ha a szállítás egyeztetése érdekében történik időpont egyeztetés, a szállításig erre vonatkozó információ kezelhető, azonban a kiszállítás teljesítésével, vagy a szerződéstől elállás tényének közlésével ezzel összefüggésben a vásárlóról egyéb adat a célhoz kötött adatkezelés követelménye miatt nem tárolható.

A Kötelezett tehát megsértette az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdését mivel a célhoz kötöttség követelményével ellentétesen személyes adatot kezel. A Kötelezett az adatbázisában a teljesített szerződésekkel kapcsolatban és a szerződéstől elálló vásárlók esetében rögzített minden egészségügyi, és egyéb (pl. anyagi helyzetre vonatkozó) adat törlésére köteles, amelyre a szerződéskötés és a szállítási megállapodás során nem vett fel hozzájárulást, ezt a határozat 1. g) pontjában rendelte el a Hatóság.

8. Fentiekre tekintettel a Hatóság az Infotv. 3. § 7. pontjának, a 4. § (1) és (2) bekezdésének, az 5. § (1) bekezdés a) pontjának, valamint a 20. § (2) bekezdésének megsértése miatt a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és jelen határozatban a Kötelezettet adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte és az Infotv. 61. § (1) bekezdés d) pontja szerint felszólította adatkezelési gyakorlatának jogszabályoknak megfelelő átalakítására, a jogellenes adatkezelés megszüntetésére.

Jelen határozat természetesen nem tanúsítja a Kötelezett által végzett adatkezelés jogszerűségét azon kérdésekben, melyek vizsgálatára az adatvédelmi hatósági eljárás során nem került sor.

IV. Eljárási szabályok:

A határozathozatal a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 71. § (1) bekezdésén és a 72. § (1) bekezdésén alapul.

A határozat a Ket. 73/A. § (3) bekezdése alapján a közlés napján jogerőre emelkedik. A fellebbezést a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki. A határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 100. § (2) bekezdése biztosítja, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét a polgári perrendtartásáról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Pp. 330. § (2) és (3) bekezdése határozza meg.

Az Infotv. 61. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében a Hatóság az Infotv. 61. § (3) bekezdése szerinti, százezer forinttól tízmillió forintig terjedő bírság kiszabására jogosult jogellenes adatkezelés megállapítása esetén.

Abban a kérdésben, hogy indokolt-e adatvédelmi bírság kiszabása, a Hatóság az Infotv. 61. § (4) bekezdése alapján mérlegelte az ügy összes körülményét. Ennek alapján, mivel a Kötelezett 2014. júliusa óta folytatott gyakorlatával nagyobb számú érintett vonatkozásában az adatkezelés alapjául szolgáló hozzájárulás beszerzésekor helytelen tájékoztatást adott, továbbá megsértette a célhoz kötöttség követelményét, szükségesnek tartotta bírság kiszabását.

A bírság összegét a Hatóság jogszabályon alapuló mérlegelési jogkörében eljárva határozta meg. Kiszabása során figyelembe vette az ügy összes körülményét, így a következőket:

- a jogsértéssel érintettek körének nagysága tekintetében azt, hogy:
 - termékbemutatók száma 2014. júliusától jellemzően heti 10-15 előadás, ez éves szinten kb. 600 termékbemutató;
 - ezeken átlag 20-30 fő vesz részt, ami éves szinten kb. 15 000 résztvevő/regisztráló;
 - a megkötött termékértékesítési szerződések száma 2015. augusztus 1-ig 5715 db volt;
- többféle jogsértést követett el a Kötelezett, valamint
- a jogsértések folyamatos jellegűek.

A bírság kiszabásakor a Hatóság enyhítő körülményként értékelte, hogy a hasonló, termékbemutató útján értékesítő cég gyakorlatával ellenétben az adatok forrása az érintettek önként jelentkezése, tehát adatokat más forrásból nem gyűjtöttek. Értékelte, hogy a vizsgált termékértékesítési szerződésekben nem rögzítettek az előírtnál bővebb adattartalmat, és kisebb mértékben megtévesztő a rendezvény céljának megadása, mint az az általános gyakorlatban tapasztalható. Súlyosbító körülményként értékelte, hogy a Kötelezett a tényállás tisztázása során valótlan tájékoztatást adott az adatkezelés/irattárolás helyére vonatkozóan.

A bírság összegének meghatározásakor fentiekén kívül figyelembe vette a Hatóság az eljárás alá vont cég gazdasági súlyát, a 2014-2015 évi termékértékesítési tevékenységéből származó bevételét (ez a Kötelezett nyilatkozata szerint havi 10 millió forint, tehát évi 120 millió ft).

A bírságot a megfelelő számlaszámra megfizetni a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 25. § a) pontjának aa) alpontjában (átutalás), b) pontjának bb) alpontjában (készpénzbefizetés fizetési számlára), c) pontjának ca) alpontjában (készpénzáttutalás) felsorolt fizetési módok formájában lehet. A kötelezettség teljesítése során irányadó az MNB rendelet VI. fejezete, azzal a kitételrel, hogy a Hatóság épületében nincs lehetőség a bírságösszeg befizetésre.

A késedelmi pótlék mértékéről szóló tájékoztatás az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 165. § (2) bekezdésében foglaltakon alapul. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 42. § (3) bekezdése szerint a jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett bírság miatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, és adók módjára kell behajtani.

A Ket. 74. §-a alapján a Kötelezett a teljesítési határidő lejártá előtt benyújtott kérelmében, annak igazolásával kérheti a Hatóságtól a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítésre (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) engedélyezését, hogy rajta kívülálló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene.

A határidő lejártá után az ügyfél – feltéve, hogy a végrehajtást még nem indították meg – az igazolási kérelem egyidejű benyújtásával kérhet fizetési kedvezményt. Ha a Hatóság elutasítja az igazolási kérelmet és a fizetési kedvezmény iránti kérelmet, egyidejűleg dönt a végrehajtás megindításáról is. A fizetési kedvezmény iránti eljárásért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 29. § (1) bekezdése értelmében 3.000 Ft illetéket kell fizetni. Az Itv. 73. § (1) bekezdésének megfelelően a közigazgatási hatósági eljárási illetéket az eljárás megindításakor illetékbélyeggel az eljárást kezdeményező iraton, azaz a kérelemre felragasztva kell leróni. Az illeték mértékéről és az illetékfeljegyzési jogról való tájékoztatás az Itv. 43. §-ának (3) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdésének h) pontján alapul.

A Hatóság az ügyintézési időbe nem számítandó időszakok figyelembe vételével az ügyintézési határidőt 122 nappal lépte túl, melynek oka az volt, hogy a Hatóság a személyi összefonódások okán érintett, párhuzamosan zajló kapcsolódó adatvédelmi hatósági eljárások eredményeit is figyelembe kívánta venni a tényállás felderítése során. A Hatóság feladat- és hatáskörét, valamint illetékességi területét az Infotv. szabályozza.

Budapest, 2016. január „ „

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár